

КАРТОГРАФУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ, ЯК ОСНОВА ОПТИМІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО КОМПЛЕКСУ

Пугач С. О.

*доктор географічних наук, доцент,
професор кафедри економічної та соціальної географії
Волинського національного університету імені Лесі Українки*

Мизюк С. А.

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
кафедри економічної та соціальної географії
Волинського національного університету імені Лесі Українки*

Сьогодні в світі зростає загальна чисельність дітей, які не мають змоги користуватися послугами шкільної системи освіти. За оцінками ЮНІСЕФ, до 2030 року 60 мільйонів дітей не матимуть доступу до початкової освіти [9]. Крім того, починаючи з 2007 р. загальний показник охоплення шкільною освітою дітей у світі не змінюється, що не можна вважати сприятливою тенденцією. Причинами цього є несприятливі глобальні явища у людському суспільстві. Зміна клімату, глобальні конфлікти лише загострюють ці проблеми, збільшуючи кількість дітей, які не мають повноцінного доступу до шкільних послуг. Сьогодні проблема полягає не лише у «довезені» дітей до школи. Пройшли ті часи коли наявність вчителя та певного приміщення вважалися достатніми для забезпечення освіти. Зараз гостро постають проблеми якісної інфраструктури, матеріально-технічного забезпечення та доступу до інформації. Постає проблема, чим діти будуть займатися у школі? Часи читання підручника та переказування його біля дошки вже минули.

ЮНІСЕФ поставила перед собою завдання – картографувати (нанести на електронну карту) усі школи світу та показати їх функціонування у режимі реального часу.

Інновації ЮНІСЕФ створюють сервіс [6], який за допомогою супутникових зображень високої роздільної здатності та застосовуючи методи глибокого навчання (Deep Learning techniques) дасть можливість для картографування кожної школи світу. Зібрані та візуалізовані за допомогою он-лайн платформи дані допоможуть виявити території без шкільної освіти й слугуватимуть підґрунтям для складання планів та проєктів розвитку освіти на регіональному та локальному рівні. Це також дозволить визначити вразливі місця та покращити стійкість до непередбачуваних стихійних лих і соціальних криз.

Термін «картографування шкіл» (англ. school mappin) часто помилково трактують тільки як позначення на карті (найчастіше електронній) розташування мережі вже існуючих шкіл із використанням відповідних символів. Однак даний термін означає значно більше. School mappin – це процес планування системи освіти на локальному рівні, це динамічний процес планування майбутніх інвестицій в освіту.

Різні автори по-різному визначали концепцію school mappin. Наприклад, Yusuf та Akinniranuе (2011) визначають шкільне картографування (school mappin) як процес оцінки та діагностики шкільних потреб, визначення ідеальних громад і місць, де мають бути розміщені нові школи та де мають бути надані додаткові освітні послуги [10]. Caillods (1993) розглядає school mappin, як набір методів і процедур, які використовуються для визначення майбутніх потреб в освіті на локальному рівні та систему заходів, які необхідно вжити для їх задоволення [3]. Згідно Акракву (2012), картографування шкіл – це набір методів і процедур, що використовуються для визначення майбутніх освітніх потреб, які мають бути реалізовані в певній громаді чи географічній місцевості [2]. Sabir (2013) розглядає картографування шкіл як динамічний процес логічного та систематичного визначення громад та територій, де мають бути розміщені навчальні заклади [8]. Згідно з Nwagwu (2002), шкільне картографування – це концепція освітнього планування та адміністрування, за допомогою якої навчальні заклади плануються, координуються та створюються відповідно до соціально-економічних та геополітичних міркувань для забезпечення максимальної ефективності використання ресурсів і найкращих переваг для кінцевих користувачів [7]. Gbadamosi (2005) розглядає school mappin як динамічний процес логічного та систематичного визначення громад та місць, де мають бути розташовані освітні заклади відповідно до нової освітньої політики / плану; це спосіб планування освіти на місцевому рівні; це також процес, за допомогою якого на основі детальної діагностики освітньої ситуації в базовому році оцінюється майбутній набір і вимоги до шкільних місць, вчителів тощо, а також вносяться пропозиції щодо того, як задовольнити ці вимоги [5].

Основними завданнями картографування шкіл (school mappin) вважаються наступні:

1. Сприяти доступності та рівності освітніх можливостей для здобувачів освітніх послуг.
2. Забезпечити рівномірність у розподілі освітніх закладів між громадами.
3. Забезпечити безпеку та зручність доїзду до школи та у зворотному напрямку.
4. Забезпечити рентабельність і ефективність шкіл шляхом покращення співвідношення між витратами та ефективністю.
5. Уникнення надмірної концентрації шкіл у певних громадах [4].

На перший погляд може здатися, що проблема картографування шкіл стосується лише найбільш розвинених країн світу. Проте у контексті децентралізації та реформи системи освіти, схожі проблеми можуть бути виявлені і у нас. Згідно ЮНІСЕФ [6], в Україні 100 % охоплення учнів начальними закладами й усі школи нанесені на карту. Проте інформаційне наповнення цієї карти бажає кращого. Прикладом вдалого прикладу school mappin на регіональному рівні в Україні можна назвати «Карту шкіл Львівщини» [1], виконану О. Мицишиним. На ній показані усі школи Львівської області у розрізі окремих населених пунктів, районів (у т.ч. колишніх), територіальних громад, управлінь. Крім того, показано кількість учнів у школі (відображено на карті значковим способом), співвідношення кількості учнів до вчителів, офіційну назву школи, її підпорядкування (колір значка).

Отже, school mappin (картографування шкіл) є потужним інструментом для реалізації та підтримки ефективних освітніх програм. Картографування шкіл допомагає виявити та усунути недоліки в розміщенні та розподілі освітніх ресурсів на локальному рівні; забезпечити рівномірність у розподілі освітніх закладів; забезпечити безпеку та зручність доїзду до шкіл; гарантувати рентабельність і ефективність шкіл; уникнути надмірної концентрації шкіл у певних громадах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Розташування шкіл Львівщини. URL: https://public.tableau.com/app/profile/orestmyshchyslyn/viz/LODA_MAP_3/Dashboard3
2. Akpakwu S. O. Principles and techniques of education. Makurdi : Destiny ventures, 2012.
3. Caillods F. School mapping and micro planning in education. Paris : International institute of Educational Planning, 1993.
4. Ekpoh U. School mapping and facility planning. URL: https://www.researchgate.net/publication/332804564_SCHOOL_MAPPING_AND_FACILITY_PLANNING
5. Gbadamosi L. Basics of Educational Planning. Lagos, 2005.
6. Mapping school connectivity globally. URL: <https://projectconnect.unicef.org/map>
7. Nwagwu N. A. The politics of education policies in Nigeria. Faculty of Education lecture series. 2002. No.1. 78-81.
8. Sabir M. M. School mapping in the light of educational reforms in Pakistan. American Journal of Research. 2013. 1(8). 279-282.
9. UNICEF's school mapping. URL: <https://www.unicef.org/innovation/school-mapping>
10. Yusuf M., Akinniranye O. Towards optional utilization of school facilities in secondary schools. JORIND. 2011. 9(1). 167-171.

ЕЛЕКТРОННІ ТЕСТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ УЧНІВ З ГЕОГРАФІЇ

Фесюк В. О.

*доктор географічних наук, професор,
завідувач кафедри фізичної географії
Волинського національного університету імені Лесі Українки*

Чижевська Л. Т.

*кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичної географії
Волинського національного університету імені Лесі Українки*

Данилюк І. М.

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
кафедри фізичної географії
Волинського національного університету імені Лесі Українки*

Контроль є важливою частиною процесу навчання географії. Вчителі використовують його для оцінки рівня засвоєння матеріалу учнями та сприяння